

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jaroslava Vlašína, v právní věci žalobkyně: **L. B.**, zast. JUDr. Zdeňkem Haasem, advokátem, se sídlem Dobřany, nám. T. G. M. č. 114, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 10. 2005, č. j. 59 Az 53/2005 – 17,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 14. 10. 2005, č. j. 59 Az 53/2005 – 17, zamítl žalobu podanou žalobkyní proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 4. 2005, č. j. OAM-655/VL-20-11-2005, jímž byla zamítnuta její žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný odůvodnil zamítnutí žádosti o udělení azylu zjištěním, že žalobkyně požádala o jeho udělení s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, neboť ačkoliv se na území České republiky zdržovala již od konce roku 1999, z toho převážnou dobu bez příslušného povolení, podala žádost o udělení azylu až po udělení správního vyhoštění, přestože tak mohla učinit nepochybně dříve. Žalovaný rovněž uvedl, že s ohledem na nedůvodnost stěžovatelčiny žádosti podle § 16 zákona o azylu, pro nadbytečnost již neposuzoval, zda žadatelka splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, a z téhož důvodu nehodnotil ani překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, neboť aplikace těchto ustanovení se váže na ust. § 12 téhož zákona, jehož v daném případě užito nebylo.

Krajský soud neshledal žalobu podanou proti výše uvedenému rozhodnutí správního orgánu důvodnou, neboť podle jeho názoru měl správní orgán dostatečné podklady pro posouzení důvodnosti žádosti žalobkyně o udělení azylu a pokud dospěl k závěru,

že jediným důvodem žalobkyně pro jeho udělení bylo udělení správního vyhoštění na dobu 5-ti let, učinil tak na základě důkazů a v souladu se skutečností. Krajský soud neshledal ze strany správního orgánu ani žádné ze stěžovatelkou namítaných procesních pochybení; neshledal, že by se žalovaný nezabýval věcí odpovědně a svědomitě a že by nevycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost s žádostí o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V podané kasační stížnosti uplatnila ve vztahu k výroku o zamítnutí žaloby, kasační důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., konkrétně namítala nesprávné posouzení právní otázky soudem, která byla předmětem řízení.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovatelce již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelky, a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatelky.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad na hmotně-právní postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat,

že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Zde je nutné uvést, že stěžovatelka žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdila a Nejvyšší správní soud se mohl otázkou přijatelnosti její kasační stížnosti zabývat pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

Stěžovatelka v kasační stížnosti označila důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., když namítala, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku, tj. její žádost o udělení azylu byla právem zamítnuta jako zjevně nedůvodná jen proto, že se jejím podáním stěžovatelka snažila vyhnout udělenému správnímu vyhoštění. Namítala, že jí v souvislosti s jejím počátkem pobytu v České republice nebyla dána a ani uložena povinnost vstoupit ve styk s příslušnými českými státními orgány, pokud se týká záležitostí azylu. Při jejím pobytu zde jí osobně nehrozila žádná újma a nebyla tudíž nucena vyhledat příslušnou azylovou ochranu. Proto jí nemůže být tato skutečnost dávana za vinu a nemůže být pokládána za přitěžující okolnost při posuzování její následné azylové žádosti, jak usuzoval správní orgán i krajský soud. Takové okolnosti nepochybně vyvstaly až při udělení správního vyhoštění, kdy její pobyt na území ČR byl vyhodnocen jako nelegální. Vyslovila přesvědčení, že správní orgán se jejím případem nezabýval odpovědně a svědomitě, neboť postupem správního orgánu jí bylo dáváno na vědomí, že její žádost je z tohoto důvodu chápána výlučně jako účelová. Stěžovatelka dále připomněla, že s ohledem na své osobní a povahové vlastnosti neměla nikdy konflikt s orgány svého domovského státu a její pobyt na území ČR ve významné míře setřel i její negativní zkušenosti s fungováním tamějšího aparátu. Neměla rovněž potíže se svým pobytem na území ČR a se státními orgány tohoto státu. Zároveň však uvedla, že se v případě návratu do země původu obává kontaktu s domovskými státními úřady a již proto neměla být její žádost zamítnuta. Vytýká správnímu orgánu, že správní řízení bylo vedeno formálně, aniž by jí bylo dáno při učiněném pohovoru na vědomí, že další šetření správní orgán konat

nebude. Nelze tudíž tvrdit, že by správní orgán vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, přičemž jeho závěry soud bez dalšího převzal. Krajskému soudu rovněž vytýká, že posuzoval danou právní věc jen podle obsahu jemu předloženého správního spisu a neopatřil si doplnění dokazování v potřebném rozsahu, např. stěžovatelku nepřizval, aby své podání doplnila k zajištění spolehlivého základu projednávané věci. Stěžovatelka proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Namítá-li stěžovatelka v obecné rovině nedostatečná skutková zjištění bez upřesnění konkrétních pochybení správního orgánu (v kasační stížnosti výslovně uvádí, že s ohledem na právní rámec této stížnosti upouští od uvedení důkazů a nebo skutečností, které by opravňovaly prvoinstanční správní orgán k vlastnímu rozhodnutí o uplatnění azylové žádosti) Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že námitky tohoto obsahu byly již předmětem řady jeho rozhodnutí, např. rozsudku ze dne 18. 1. 2006, č. j. 1 Azs 112/2004 – 61, www.nssoud.cz, či rozsudku ze dne 27. 10. 2005, č. j. 1 Azs 174/2004 – 103, www.nssoud.cz. Povinnost správního orgánu zkoumat důkazy pro udělení azylu je limitována tvrzením stěžovatelky, což Nejvyšší správní soud vyjádřil např. ve svém rozsudku ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003 – 47, www.nssoud.cz, nebo v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 – 42, www.nssoud.cz. Nejvyšší správní soud v této souvislosti zjistil z obsahu správního spisu, a nad rámec potřebného odůvodnění uvádí, že stěžovatelka v rámci snižování stavu zaměstnanců byla v roce 1993 na Ukrajině propuštěna ze zaměstnání a jiné nenašla. Pro potíže s vyhledáním zaměstnání se rozhodla situaci vyřešit cestou za prací do ciziny. Do České republiky vycestovala již dne 16. 12. 1999 a poté, co jí za jeden měsíc uplynula platnost víza, žila zde nelegálně a pracovala v zemědělství. V protokolu o pohovoru k důvodům udělení azylu připustila, že vstoupila do azylového řízení poté, co jí bylo uděleno správní vyhoštění, aby se tak vyhnula jeho účinku. Nutno uvést, že výčet důvodů pro udělení azylu je taxativně vymezen v § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se azyl udělí, bude-li zjištěno, že cizinec pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo ve státě posledního trvalého bydliště. Stěžovatelka v žádosti o udělení azylu ani v protokolu sepsaném za účelem zjištění jeho důvodů netvrdila skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být v zemi svého původu vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Pokud pak žádost o udělení azylu podala bezprostředně poté, co bylo orgány cizinecké policie zjištěno nelegální pobývání na území ČR a bylo jí uděleno správní vyhoštění, pak skutečně zde byly důvody pro zamítnutí její žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, neboť za těchto okolností bylo možno stěží dovodit jakýkoliv jiný motiv stěžovatelčiny žádosti. Pokud by stěžovatelka skutečně měla důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, tedy byla v zemi původu pronásledována ze strany státní moci, či jí takové pronásledování hrozilo, pak mohla možností podání žádosti o udělení azylu využít kdykoliv dříve, než učinila. Součástí skutkové podstaty § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu je totiž zjištění, že cizinec mohl požádat o udělení azylu dříve; potud tedy bylo povinností správního orgánu i soudu zjišťovat, zda stěžovatelka tak mohla učinit ještě předtím, než jí bylo uděleno správní vyhoštění. Po zjištění, že stěžovatelka tak mohla učinit kdykoliv po uplynutí platnosti víza, avšak neučinila tak a pobývala na území ČR nelegálně, byla nepochybně splněna i poslední podmínka ust. § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu směřující k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatelka sama žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdila, Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ust. § 104a s. ř. s. odmítl.

O návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval. Dospěl totiž k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ust. § 60 odst. 3 a § 120 s. ř. s. a rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. září 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu